

עבודת השם

"תג-פסח"

"מתחיל בגנות ומסיים בשבח" בגמרא אמרו, כי בסיפור יציאת מצרים, יש להתחיל בגנות ולסיים בשבח. כיצד? "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו. ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו". עלינו להבין שכל שעבוד מצרים והגאולה שבאה לאחר מכן, הכל כדי שנודרך מן העבודה זרה שדבקה בקודמים לאבות העולם, תרח אביו של אברהם אבינו וכל בני דורו, ונתקרב אל הקב"ה.

"זוכרת כי עבד היית בארץ מצרים" בינתיים ממשיכים בני ישראל במצרים להשתעבד ולהתענות בעיניו קשים ובעבודה מפרכת. מצבם הנורא ממש עובר על כל דמיון אנושי. מבט במדרשי חז"ל מגלה לעינינו תמונת מצב מחרידה, של אנשים הנטולים כל זיק של חירות מינימלית, ומשועבדים טוטאלית - במאה אחוז - לפרעה. אומר הרמב"ם: "בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים". כדי לקיים מצוה זו ולקלוט באמת את ההרגשה במוחשיות, עלינו לבחון את הדברים היטב, לספר עליהם ולצייר אותם במחשבתנו, עד שנרגיש את תחושת העבדות, ונודה לה! על גאולתנו כאילו אנחנו עכשיו יצאנו ממצרים, כמו שממשיך הרמב"ם ואומר: "ועל דבר זה ציווה הקב"ה בתורה וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, כלומר כאילו אתה בעצמך היית עבד ויצאת לחירות ונפרדת."

"תקופת השעבוד" בני ישראל היו במצרים 210 שנה. בתחילה, בחייו של יוסף הצדיק, נהנו הם ממעמד המיוחד בשל היותם בני משפחתו של המשנה למלך. אולם משנפטר יוסף, 71 שנה לאחר שירדו למצרים, הם ירדו מכבודם, וניתן עליהם המשא של אנשי מצרים. במשך הזמן, שבו נפטרו בזה אחר זה 12 השבטים ושאר יורדי מצרים, נטו ישראל מן הדרך הישרה, ובמקביל הוכבד עליהם השעבוד יותר ויותר. עד שבמות האחרון, שהוא לוי, שנפטר 94 שנה לאחר שירדו למצרים, הפכו בני ישראל לעבדים מוחלטים. יוצא אם כן שבפועל היו בני ישראל עבדים במשך 116 שנה (116 = 94 - 210). כעבור 30 שנה מזמן עבודתם, הוחמר מצבם ביותר על ידי עינויים קשים ומרים. מרים, שנולדה בתחילת תקופה קשה זו, נקראה כך על שם המרירות והסבל הנורא שהיה מנת חלקם, בבחינת "זימרו את חייהם". ניסים גדולים ועצומים הקיפו את בני ישראל בתקופת גאולת מצרים, ניסים שקשה להבינם בשכלנו הקט. בורא העולם, אשר יצר בתבונה בלתי נתפסת את העולם הנפלא שבו אנו חיים, מן הדברים הקטנים ביותר, כמו האטומים

"יציאת מצרים - יסוד האמונה" במצוות רבות מזכירים אנו "זכר ליציאת מצרים": בקידוש, בקריאת שמע, בתפילין, ועוד. אולם פעם אחת בשנה, בליל הסדר, מצוה עלינו לא רק לזכור את יציאת מצרים, אלא לספר. "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח". אומר "ספר החינוך" (מצוה כא): "משורשי מצוה זו, כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ואמונתנו, לפי שהוא לנו אות ומופת גמור בחידוש העולם, וכי יש אלוה קדמון חפץ ויכול, פועל כל הנמצאות הוא, ובידו לשנותם כפי שיחפוץ בכל זמן מן הזמנים, כמו שעשה במצרים ששינה טבעי העולם בשבילנו, ועשה לנו אותות מחודשים גדולים ועצומים. הלוא זה משתק כל כופר בחידוש העולם, ומקיים האמונה בידיעת ה' ברוך הוא."

כתב בספר יסוד ושורש העבודה: "מצות עשה של סיפור יציאת מצרים בלילה הזה, הוא על כל איש מאישי ישראל עם קדוש, אף אם הוא יחידי על שולחנו... עיקר מצות הסיפור היא לבני ולבני ביתו, להודיע להם גבורותיו יתברך... לפרסם להם גדול הנסים וגבורות ונפלאות של בוראנו, יתברך שמו ויתעלה. ולא די לפרש להם כלליות הנסים מה שכתוב בהגדה, אלא לפרט ולבאר באר היטב כל נס ונס, על פי מה שנמצא כתוב בגמרא ובמדרשים. וראוי לכל יודע ספר, מקודם פסח לחפש בכל הספרים... ולספר פרטיהם לבני ביתו בליל שימור פסח, כדי להגדיל בעיניהם הנס, ויתנו בליבם יותר שבח והודיה לבורא יתברך שמו ויתעלה."

ואומר הזוהר הקדוש: באותה שעה מכנס הקב"ה לכל הפמליא שלו. ואומר להם, לנו ושמעו סיפור השבח שלי שמספרים בני אדם ושמחים שהוצאתים ממצרים. אז מתקבצים כולם ובאים ומתחברים עם ישראל, ושומעים סיפור השבח ששמחים בשמחת הגאולה של אדונם, ובאים הם ומודים להקב"ה על כל הנסים והנפלאות שעשה לעם ישראל, ומודים לו על העם הקדוש שיש לו כאן בארץ ששמחים בחדוה בכל זה. ובוזה מוסיפים כח וגבורה למעלה.

18:43	כניסת החג
19:44	צאת החג
19:06	שקיעה
20:18	התחילת
6:23	הנץ

הפטרה: "בעת ההיא"

ולא כאותם הפילוסופים הארורים שאינם מאמינים אלא במה שרואות עיניהם ומבינים בדעתם, והם מכחישים בדברי רבותינו ז"ל. אבל אלו שהם יראי שמים ובעלי נפש המאמינים כי הקב"ה ברא כל העולם יש מאין, בוודאי יש בכוחו לעשות ניסים שהם נגד הטבע, ואעפ"י שאין להבינם בדעת. ואם נתבונן היטב נראה כי יש בעולם הרבה דברים שהם נפלאים מאוד, אבל בהיותם דבר של כל יום אנו מסתגלים לזה ולא משתוממים. למשל: בעיר שאין שם ים, ובני אדם לא ראו מעולם לא ים ולא דגים - כשיבוא אדם ויספר להם, שיש מקום שבו מקובצים מים רבים, ובתוכו בעלי חיים שהם רק במים, הרי האנשים האלו בוודאי לא יתנו אימון בדבריו, כי הם יודעים שכל בעל חיים הנופל במים מיד מת. ובפרט אם יספר להם כי אותם הברואים כל זמן שהם בתוך המים הם חיים, וכשמוציאים אותם מן המים הם מתים, בוודאי יחשבוהו לשקרן, כי הוא מספר דברים שהם נגד הטבע. וכן לכל הנעשה בעולם, כי בהיותנו רגילים להם, שוב אין אנו תמהים ומשתוממים. אבל מי שיש לו דעת רואה ומבין כי כל זה מעשי ידיו של הקב"ה שכוחו גדול, יתברך שמו ויתעלה הדרו."

הזעירים, תאי גופינו המופלאים, יצורים קטנטנים ומורכבים, ועד הדברים הגדולים כמרחבי הקוסמוס האדירים, שכדור הארץ לעומתם הוא כגרגר אבק בתוך אולם ענק - אותו בורא עולם אשר קבע את חוקי הטבע, הוא זה שאף קבע לשנות את חוקי הטבע בזמנים מסוימים, כדי להוביל את העולם אל ייעודו ושלמותו. כמו שאומר המדרש (בראשית רבה ה ה): אמר רבי יוחנן: תנאי התנה הקב"ה עם הים שיהא נקרע לפני ישראל... אמר רבי ירמיה בן אלעזר: לא עם הים בלבד התנה הקדוש ברוך הוא, אלא עם כל מה שנברא בששת ימי בראשית! שנאמר: (ישעיה מה יב): "אֲנֹכִי עֲשִׂיתִי אֶרֶץ, וְאָדָם עָלֶיהָ בְרָאתִי, אֲנִי יְדֵי נְטוּ שָׁמַיִם, וְכָל צְבָאָם צְוִיתִי" - צויתי את הים שיהיה נקרע לפני ישראל, צויתי את השמים ואת הארץ שישתקו לפני משה, צויתי את השמש ואת הירח שיעמדו לפני יהושע, צויתי את העורבים שיכלכלו את אליהו הנביא, צויתי את האש שלא תזיק לחנניה מישאל ועזריה, צויתי את האריות שלא יזיקו את דניאל, צויתי את השמים שיפתחו לקול יחזקאל, צויתי את הדג שיקיא את יונה. וכך כותב בילקוט "מעם לועז" (שמות ח"א שג): וברור הדבר שעלינו להאמין בכל הניסים הללו שהם אמת.

פינת ההלכות
"הכנה משבת לחול"

- ע"פ ילקוט יוסף כרך ד.
- ז. מותר ללמד בשבת נער ברימצוה את טעמי המקרא או את הדרשה, אף על-פי שהדרשה והקריאה יתקיימו בימי החול, ואין בזה איסור משום מכין משבת לחול. [ילקוט שבת ב' שם]
 - ח. כשחל פורים ביום ראשון, אין להביא את המגילה בשבת לבית הכנסת, גם מי שסומך על העירוב, אלא אם כן יעיין במגילה בשבת, לאחר שהביאה לבית הכנסת. [ילקוט שם עמ' רטז]
 - ט. אסור לגלול ספר תורה ולהכינו לצורך הקריאה ביום שני, שאף באופן שההכנה נחוצה לצורך דבר מצוה, גם בזה אסור משום מכין משבת לחול. [ילקוט יוסף שבת כרך ב' עמוד ריז]
 - י. לא יאמר אדם בשבת אלך לישון כדי שלא אהיה עייף במוציא שבת ואוכל לעשות את מלאכתי בערב. ואפילו אם רוצה ללמוד או לכתוב ספר תורה או שאר דברי תורה בערב, אסור לומר כן. אבל מותר לישון בשבת גם אם כל כוונתו להיות ער במוציא היום, שהרי אינו ניכר שעושה כן למוציא שבת. [ילקוט שבת כרך ב' עמוד ריז]

סיפור בהמשכים
"הנאשם שלא נשבר" חלק ב

קיצור: שמועה פשטה בעיר: נעלמה ילדה נוצרייה. המרשעת זממה רעיון שטני וניסתה לגלגל את האשמה על היהודים. "הם שיחדו אותי לעשות זאת בעבורם"... **המשך:** לימים סיפר כי היו רגעים שהייסורים היו למעלה מיכולת הסבל האנושי, ואז חשב להודות, אלא שבכל פעם ופעם חש כי כוחות חדשים ננסכים לתוכו, לעמוד איתן באמונתו כי ה' עמו. כשראו כך, החלו החוקרים לענות את מוכרת הירקות, אולם זו לא החזיקה מעמד ומתה בידיהם. עובדה זו וכוח עמידתו של היהודי הגבירו את להיטותם של החוקרים להצדיק את עמדתם, והטיפול בו נמסר לסמכות המשפטית הממלכתית. שם שקלו דרכים אחרות לגרום ליהודי להודות באשמתו. ההזדמנות נפלה לידיהם. באותם ימים הייתה היציאה מרחוב היהודים אסורה לגמרי. יהודי הקהילה, שלא היה בכוחם לעשות דבר למען העציר, הרבו בתענית ובתפילה. רב העיירה לא שקט. הוא כתב מכתב לאחד השרים, אשר לדעתו היה יכול להיטיב את מצבו של היהודי האומלל. את המכתב מסר לשליח שהתגנב אל מחוץ לרחוב היהודים. אולם השליח נתפס, ובעקבותיו נאסר גם הרב. בסופו של דבר שוחרר הרב מחוסר ראיות, ואז עצרו השוטרים את בנו, אהרון, ועמו עוד יהודי, שנראה משוחח עם ישורון ביום הרצח. בחקירה קשה ניסו לדלות מהם הודאה ב'מנהג' היהודים להשתמש בדם נוצרים בעבור המצות לפסח. כשהחקירה לא העלתה דבר, נאלצו לשחררם, אך מעל יצחק ישורון עדיין ריחפה סכנה. השופטים רצו להטיל על יצחק עונש מוות, אבל בהעדר ראיות והודאה נאלצו לגזור עליו רק עשרים שנות מאסר. הוא הושלך לתא קטן ומצחין, שבו היה אשנב קטן, ולידו הניחו הסוהרים אוכל פעם אחת ביום. יצחק, המעונה, המשותק והכואב, לא היה יכול לקום ממקומו כדי לקחת את האוכל. הרשעים קיוו כי כך יסיים את חייו במהירות. רבי אהרן ועוד כמה יהודים שכרו גוי שתפקידו היה לקרב את האוכל, בעזרת מקל, מאשנב התא עד מקום משכבו של ישורון. יד ההשגחה חוללה כאן רצף של ניסים, ויצחק החל לשוב לאיתנו. פצעיו הגליו, אף שלא זכה לקבל טיפול רפואי, וחלקי גופו המשותקים חזרו לתפקד. זמן קצר לפני פסח חגגו היהודים ברגושה את 'יציאת מצרים' שלהם - הרשות שניתנה להם לצאת מרחוב היהודים. הם הפעילו עתה את כל מאמציהם לשחרורו של יצחק ישורון. רק לאחר שנתיים ושמונה חודשים צלחו המאמצים ויצחק שוחרר לביתו. יצחק ישורון, שבינתיים נרפא לגמרי, חוץ מאצבע אחת שנותרה משותקת למזכרת, נהפך לקדוש בעיני גויים ויהודים כאחד. הוא האריך ימים, והקדיש את חייו להתעלות רוחנית. **סוף!**

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רבקה בת כאוגו וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.
המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית: יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.aseem@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי "לדעת" ו"דרשו"